

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ecclesiæ Ac Doctrinæ Lutheranæ Veritas, Ab
impugnationibus Novissimorum Papistarum, Præcipuè
Jodoci Kedpii, Nec non Viti Erbermanni, Vindicata**

Nifanius, Christian

Bilfeldiæ, 1673

§. 27.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35616

feli parts agat Bellarminus. Nihil est, quod hic Svenfeldius improbaverit. Scilicet, Verbum Dei scriptum & prædicatum ad moveri tantum auribus, solum proponere obiectum, non autem attingere mentem, non communicare lumen, non accommodare legentium vel audientium cordibus, quæ proponit, non semper adesse ex parte Dei animum convertendi & ad salutis participationem promovendi : Esse autem aliud aliquid verbum internum, absconditum, particulari aut potius singulari Dei dispensatione communicabile, quo Deus in paucorum, quibus verbum proponitur, corda agit, mentes penetrat, tenebras pervadit, ut lumen infundatur, affletur initium bonæ voluntatis, excitetur desiderium bonum & potentiae rationales in universum in Deum dirigantur. Hoc Bellarminus cap. XII. præcedente §. 16. vocat, vocationem altam atq; secretam. Vides, inquit, gratiam Dei efficacem, quæ infidelium corda convertit & voluntatem bonam operatur in nobis, esse vocationem altam atq; secretam, quæ sensum internum, id est, mentem agit atq; illi persuadet, ut sensum doctrinæ, quæ sibi prædicatur, accommodet.

§. 27.

Deinde non ex privato sensu vel præcon-

conceptis opinionibus, sed ex ipsius scripturæ contextu, antecedentium & consequentium collatione, verborum proprietate & locorum parallelorum studiosa examinatione, secundum ipsam scripturam & fidei analogiam, sensum ex scriptura eruimus. Hoc quando facimus, pro verbo Dei minimè proprium sensum & privatum vertiginis spiritum obtrudimus. Nulla expeditio scripturæ fieri debet propria interpretatione, hoc est, proprio ingenio sit excoigitata. Talem, refellit S. Petrus 2. epist. I. 20. ubi in specie illam rejicit *ἰδίᾳν ἐπίλυσιν*, quæ fit autoritate & impulsu proprio, ex causa privata, fine privato, instinctu ac fictione privata. *ἄτερ γένος*. Potest quidem *ἐπίλυσις* fieri ab una persona; sed cavidum, ne fiat ex corruptis illius personæ principiis, verum ex *ἴδιῳ χρισματῳ* per Spiritum S. *διαιρέσντα ἡδας ἐκάστῳ καθὼς οὐλεῖς* 1. Cor. XII. II. & *καὶ ἀναλογίαν πίστεως* Rom. XII. 6. Potest etiam unusquisq; esse Jūdex dogmatum, sed attendendum ne Spiritum suum quisque sequatur, verum ut Spiritus S. in scripturis proposito judicio attendat, & ad ejus tenorem omnia examinet, juxta Paulum 1. Thess. V. 21. Ju-

F 5 bet

bet Salvator scrutari scripturas Joh. V. 39. non
 solum Judæos, sed omnes illos, qui testimoniū
 fidei de Christo requirunt, quiq; vitā
 æternam obtainere volunt, non repugnante
 Bellarmino lib. I. de V.D.C. 3. primum si res ita
 se habet, inquit, et nihil ad nos S. literæ pertinent, cur
 ipse Christus ait Joh. V. Scrutamini scripturas?
 Cur Paul. tot lit. scripsit? Cur i. Tim. 4. discipulum
 monuit, ut lectioni operam daret. Sic fuerunt Ber-
 rhoenses τὸν αὐτὸν μέσον ἀνακριβῶντες, an ea, quæ
 Paulus prædicabat, ita se habent, Act.
 XVII. II. Chrysost. h. l. expendit emphasis in voca-
 buli ὁ χαρτλῶς, inquit, ἀλλὰ μετ' ακριβέστατος οὐκρεύνων
 τὸν γένεθλον τοῦτο εἰ τὸ ἀνέγκινον, ένθάδενοι απ' αυ-
 τῶν πληροφορέαται μᾶκλον τείχιτῶν πάθεις λαβεῖν. Non
 simpliciter, sed cum diligentia scrutabantur scriptu-
 ras: Hoc enim sibi vult illud, dijudicabat. Volebant
 enim à seipsis plenā persuasionem comparare de passi-
 one. Idē homil. XIII. in 2. Cor. Quomodo non ab-
 surdum, eos, qui de pecuniis agunt, aliis non credere,
 sed numero calculoq; committere, qui autem de rebus
 judicandis, aliorum sententiis simpliciter distrahi?
 Maximè cum in promptu habeant omnium rerum
 exactam trutinam & grumum & regulam, Divina-
 rum rerū sententiam. Quamobrem ab omnibus vobis
 postulo, ut omisso quid cuiq; videatur de rebus,
 omnia è Divinis scripturis sciscitemini. Hinc
 Apostolus scribit Corinthiis 1. epist. X. 15.
 ut peritis loquor, judicate vos, quod ajo : Thel-

salonicensibus i. epist. V. 22. *Explorate o-*
mnia, quod bonum est, tenere : aliisq; fidelibus
precatur, ut charitas eorum magis redundaret in
cognitione & omni sensu ; ut dignosce-
rent que discrepant , Phil. I. 9. Hæc omnia
bene observans Cyrus Hierosolymitanus non
solum tale judicium discretivum privatum
omnibus fidelibus, sed & unicuiq; suorum
Catechumenorū tribuit, quando Catecheses,
XII. eum sic alloquitur : *Non attende meis com-*
mentis (commentariis) posses enim forte decipi, sed
nisi Prophetarum de singulis acceperis testimoniū,
nec credas assertionibus. Conf. Augustin. lib. XIII.
Confess. c. 23. Tom. I. Frustra vociferantur
Romanenses nos officiū Pastorum & Au-
ditorū confundere. Post reliquos Valerian M.
in judicio de Acatholico & Catholic. re-
gula credendi Nostris impingit quasi doce-
amus quemlibet & quamlibet posse ac debere diju-
dicare ex sacro textu lecto vel auditio, etiam totius Ec-
clesiae doctrinam de essentialibus fidei, utrum concor-
det aut discordet à sacro textu. Vide præfat. pri-
orē & poster. responsione ad D. Jac. Martini
c. XXI. lib. IV. c. XI. lib. VIII. cap. XXXII. XL.
Schefflerus part. I. causar. fundat. temerè scri-
bit p. 86. Nostram Ecclesi. nullo constare ordine, &
quoad Regimen Ecclesiast. succumbere Gentilibus. Sed
hic disting. inter judiciū εξουσιακὸν & θεοφυτικὸν

quod non nisi doctorum est 1. Cor. XII. 10.
 & ~~δοκιμασίαν~~ quod Auditoribus quoque
 competit. Quo admisso non tollitur ordo
 ministerii Ecclesiastici, cum judicium ~~τε~~
~~Φητικὸν~~ Pastoribus Ecclesiae juxta doctri-
 nam Spiritus S. salvum maneat. Omnes
 tenemus quærere regnum Dei & justitiam
 ejus in sacris literis, quilibet tamen ~~καὶ οὐδὲν~~
~~δωρεὰν~~ & talenta à Domino distributa;
 Interim recte Doctores ac Ecclesiae Pasto-
 res collatis sententiis ad normam sacrarū
 literarum controversias decidunt, articu-
 los fidei determinant, definiunt, suis tamē
 sententiis nullius fidei dominantur, sed
 aliis Prophetis eas subjiciunt. Plura in
 hanc sententiam allata in ostens. de Carolo M.
 tit. ultimo §. 59. pag. 1054. seq.

§. 28.

Porrò ipsi Papistæ viderint, annon
pro verbo Dei proprium sensum & privatum
 Pontificis Romani spiritum nobis obtrudant.
 Quanquam enim ad scripturas sacras &
 Verbum Dei ut omnium controversiarū
 unicam & infallibilem normam identidem
 provocent, attamen eo tantum sensu eam

in-